

AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

KRAJOBRAZ PRIORYTETOWY

CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Nazwa krajobrazu: Park Śląski

Kod krajobrazu: 24-341.13-116

Położenie administracyjne: Gmina Chorzów, Powiat Chorzów

Katowice, Warszawa
2025

Projekt realizowany na zlecenie
Województwa Śląskiego
(Umowa CRU WSL nr 1462/GN/2021)

Wykonawca prac:

Konsorcjum w składzie

Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska
(Lider Konsorcjum)

UNIwersytet ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Uniwersytet Śląski w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
(Partner Konsorcjum)

Akademia Śląska (dawniej Wyższa Szkoła Techniczna)
w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

Kierownik naukowy Audytu:

dr hab. Urszula Myga-Piątek, prof. UŚ – Uniwersytet Śląski w Katowicach

fot. okładka:

Park Śląski - położenie. Ogromna skala założenia rekreacyjno-wypoczynkowego, widoczna dominanta stadionu. (fot. Urszula Myga-Piątek)

1 METRYCZKA OGÓLNA KRAJOBRAZU

Nazwa Krajobrazu	Park Śląski
ID	230
Kod krajobrazu	24-341.13-116
Typ, podtyp krajobrazu	10e - Tereny sportowo-rekreacyjne
Typ rzeźby terenu*	C - Krajobrazy pagórkowate
Kod mezoregionu*	341.13
Nazwa mezoregionu*	Wyżyna Katowicka
Typ krajobrazu naturalnego*	Wyżyn i niskich gór
Nazwa krajobrazu naturalnego*	Węglanowe i gipsowe - erozyjne: zwartych masywów ze skałkami
Kod podokręgu geobotanicznego*	C.3.1.n
Nazwa podokręgu geobotanicznego*	Bytomsko-Mysłowicki
Typ krajobrazu roślinności potencjalnej*	16
Nazwa krajobrazu roślinności potencjalnej*	Grąd subkontynentalny, odmiana małopolska, forma wyżynna, seria uboga
Kod regionu historyczno-kulturowego*	I.E.8
Nazwa regionu historyczno-kulturowego*	Konurbacja katowicka, region przemysłowy
Położenie administracyjne	Gmina Chorzów, Powiat Chorzów
Powierzchnia (ha)	535,00

*podano dla jednostki dominującej

2 CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Krajobraz priorytetowy - wielkomiejski, tereny sportowo-rekreacyjne Parku Śląskiego w Chorzowie. Park Śląski (dawniej Wojewódzki Park Kultury i Wypoczynku) założony w 1951 r. na zrekultywowanym terenie pokrytym wcześniej hałdami pogórnictwa i odpadami, biedaszybami, zapadliskami, podmokłymi nieckami i wysypiskami oraz w niewielkim stopniu terenami o charakterze rolniczym i leśnym. Obecnie Park jest unikalnym kompleksem parkowym o znaczeniu ponadregionalnym i pełni funkcje przyrodoochronne, ekologiczne, klimatyczne, wypoczynkowo-rekreacyjne i naukowo-edukacyjne. Stanowi jeden ze starszych w Europie przykładów wzorcowej rekultywacji i rewitalizacji terenów pogórnictwa i poprzemysłowych.

Krajobraz wskazany jako priorytetowy w wyniku:

- zastosowania algorytmu, w zakresie kryterium unikatowości ze względu na niepowtarzalne obiekty turystyczne i rekreacyjne (promenady, deptaki, kolejka linowa, ogród japoński i rosarium);
- oceny eksperckiej z kryterium ważności ze względu na dobrze zachowany układ funkcjonalno-przestrzenny oraz wyjątkowe obiekty parkowe o architekturze modernistycznej, w tym kilkadziesiąt artystycznych rzeźb (część w randze zabytków - galeria na wolnym powietrzu).

3 WALORY KRAJOBRAZOWE

Walory przyrodnicze

Walory przyrodnicze Parku Śląskiego wynikają z holistycznej koncepcji przestrzennej, a ich unikatowe wartości powinny być postrzegane i oceniane w sposób kompleksowy. Układy ekosystemów rozwinęły się na bazie zaprojektowanych projektu Władysława Niemirskiego stref odpoczynku czynnego i cichego. W centralnej części dominują klasyczne nasadzenia w formie skupisk jedno- lub wielogatunkowych drzew i krzewów często formowanych w formę żywopłotów. Główna oś parkowa - aleja spacerowa o charakterze promenady, przebiega przez kręgi kwietnikowe złożone z bylin i roślin sezonowych oraz prostokątne trawniki i krzewy jałowców. Zbiorowiska drzew tworzą przede wszystkim topola berlińska, klon srebrzysty, lipa drobnolistna, rzadziej występujący cis, limba, metasekwoja chińska, ambrowiec amerykański, magnolia parasolowata, kosówka, grójecznik, tulipanowiec, miłorząb dwuklapowy. Najstarsze parkowe drzewa: stuletnie dęby szypułkowe, klony i jawory rosną przy alei Klonowej. Strefę odpoczynku cichego tworzy zieleń wysoka w stylu swobodnym, o charakterze quasi naturalnym; dominują w niej topole, brzozy i czerechy. Ponadto multisensoryczny walor krajobrazowy Parku podkreślają założone ogrody różane i ogród japoński. Całości dopełnią krajobrazy otwarte - Pola Marsowe i Duża Łąka - porośnięte zbiorowiskami trawiastymi. Fauna Parku jest bardzo różnorodna. Z ssaków powszechne są wiewiórki, zające, sarny, dziki, ryjówki aksamitne, norniki, krety, myszy leśne i zaroślowe, a także nietoperze m.in. gacek brunatny. We wszystkich typach środowisk bytuje około stu gatunków ptaków, m.in. bażanty, kilka gatunków dzięciołów, gile, kowaliki, perkozy, raniuszki, piecuszki, strzyżyki, sikorki i rudziki. Z płazów występuje traszka zwyczajna, wiele gatunków żab, ropuch i kumaków. Najliczniejszą grupą parkowych owadów są muchówki i chrząszcze oraz około 30 gatunków motyli.

Walory kulturowe

Jednostka o szczególnym znaczeniu kulturowym w związku z występowaniem różnorodnych funkcji użytkowych, w tym: Śląski Ogród Zoologiczny, Muzeum Górnośląski Park Etnograficzny, Stadion Śląski, Obserwatorium astronomiczne i Planetarium - Śląski Park Naukowy, Śląskie Wesołe Miasteczko, Kolej Linowa Elka, Kanał Regatowy, oraz wiele obiektów w randze zabytków, w tym w Parku Etnograficznym - ekspozycja zabytków architektury wiejskiej i dworskiej Górnego Śląska (w tym chałupy, zagrody, stodoły, spichrze, karczmy, zespoły pasterskie, garbarnia, folusz, architektura sakralna). Wyjątkowości krajobrazu nadaje także zespół rzeźb z PRL o rozproszonej lokalizacji, podkreślające walory kompozycyjne Parku i kolekcja Galerii Rzeźby Śląskiej reprezentującej różne style i tendencje.

Fizjonomia krajobrazu

Szczególne wartości fizjonomiczne rozległego parku (zieleni urządzonej) w zwartej tkance miejskiej. Charakterystyczny układ kompozycyjny składający się z części ekstensywnej położonej na łagodnym stoku, porośniętej roślinnością wysoką oraz intensywnej (ozdobnej) z licznymi funkcjami parkowymi, z główną osią parkową w postaci promenady oraz licznymi osiami kompozycyjnymi. Liczne obiekty stanowiące dominanty wyróżniające park: niewielka, ale bardzo charakterystyczna dla Parku - Żyrafa wraz z ciągiem widokowym prowadzącym spod bramy wejściowej do ZOO; Planetarium wraz z ciągiem widokowym - Aleją Gwiazd; silna dominanta Stadionu Śląskiego wraz z osiami widokowymi; niewielka ale istotna dominanta Hali Kapelusza wraz z przedpołem ekspozycji oraz ciągami widokowymi. Z ciągów widoczna także panorama os. Tysiąclecia (dominujące "Kukurydze"). Czynna ekspozycja Parku Śląskiego z urządzonego punktu widokowego poza granicami jednostki - Szybu Prezydent w Chorzowie. Przez obszar przebiegają dwa szlaki turystyczne: niebieski Katowicki Szlak Spacerowy i zielony Szlak Dwudziestopięciolecia PTTK.

4 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

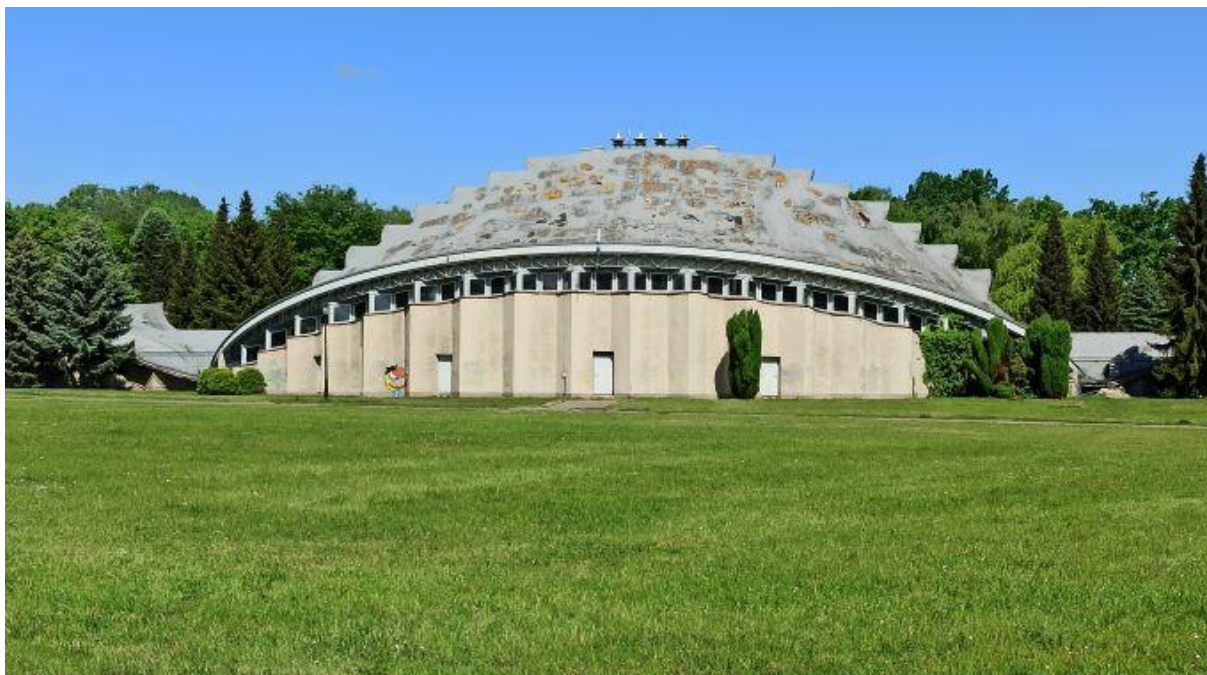
ZDJĘCIE NR 1

Aleja spacerowa - oś widokowa Parku – wejście od strony Żyrafy i Osiedla Tysiąclecia w Katowicach (fot. Urszula Myga-Piątek)

ZDJĘCIE NR 2

Przykład obiektów architektury modernistycznej Parku Śląskiego - Hala Wystaw „Kapelusz”
(fot. Urszula Myga-Piątek)

ZDJĘCIE NR 3

Fragment parku - widoczna niewielka dominanta Hali Kapelusz wraz z przedpołem ekspozycji oraz znaczna dominanta - Stadion Śląski (fot. Jakub Botwina)

ZDJĘCIE NR 4

Wnętrze parkowe z charakterystycznymi elementami Parku Śląskiego - kręgiem tanecznym i Świątynią Dumania (fot. Jakub Botwina)

ZDJĘCIE NR 5

Fragment przebudowanego Ogrodu Japońskiego, oddanego dla zwiedzających w 2021 r. w stylu Tsukiyama. (fot. Jakub Botwina)

5 DOKUMENTACJA KARTOGRAFICZNA

POŁOŻENIE KRAJOBRAZU PRIORYTETOWEGO

